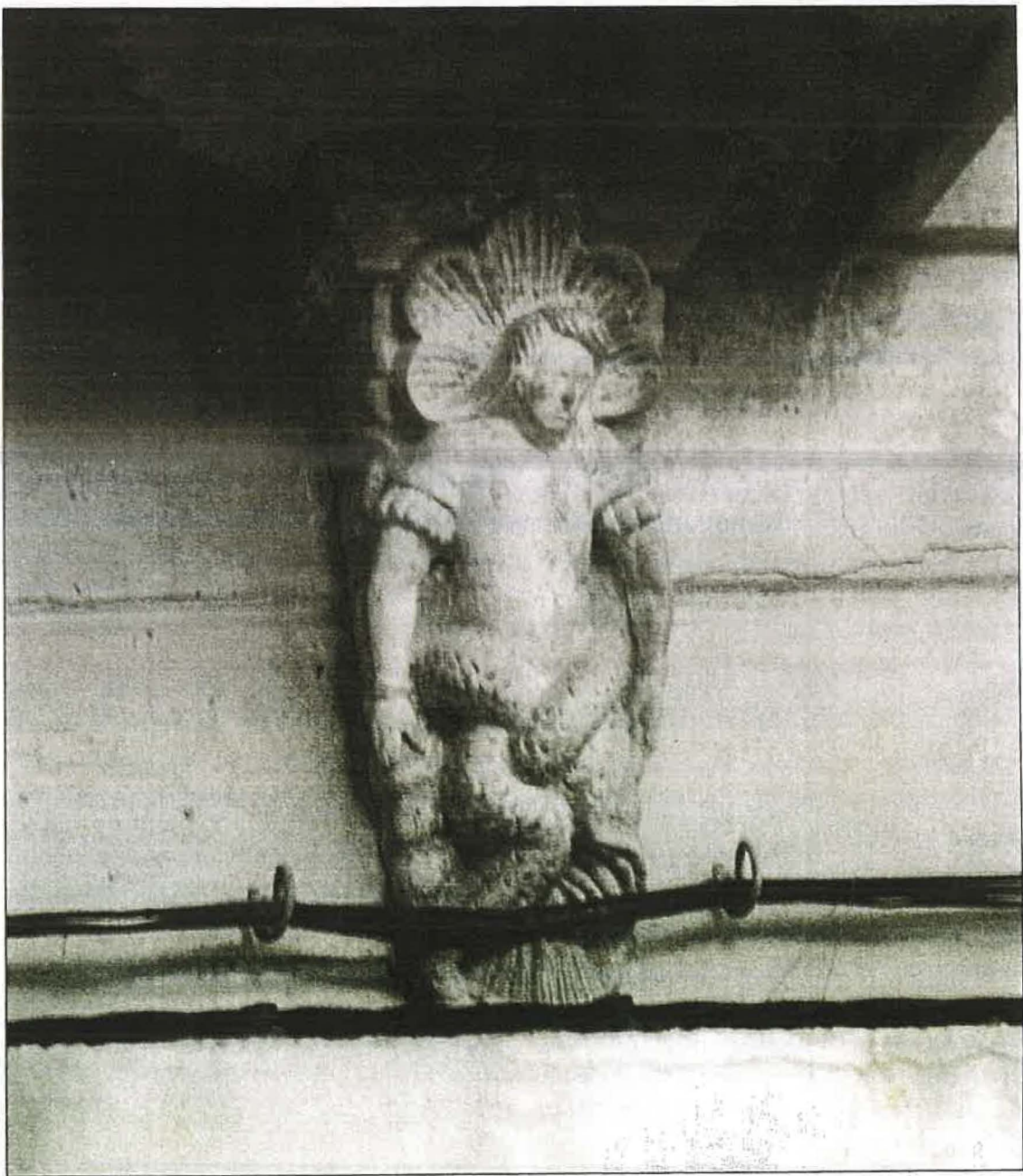

nº183 Cala Rajada i Capdepera març 1997

Cap Vermell

abril 1997

n° 184

Obra Cultural Balear
Capdepera i Cala Rajada

Hem fet aquest número:

Joan Rai

Maria A. Melis

Pep Terrassa

Jaume Fuster

Paco Galià

Sebastià Ferrer

Joan Espiritusanto

Miquel Ferragut

Llucià Rinyon

Isidor Rodríguez

Andreu Genovart

Miquel Lliteres

Antoni Perelló

Cap Vermell no té per què compartir l'opinió dels qui escriuen els articles. La seva opinió s'expressa a través de l'editorial.

Així mateix s'ofereixen aquestes planes a qualsevol que tenguires a dir.

Dipòsit legal 1197/80

Impressió a Tirrena

(Manacor)

Cap Vermell

Apartat de correus 69

Capdepera

PORTALET

Enguany s'han celebrat els primers 35 anys de vida de l'Obra Cultural Balear. El diumenge dia 13 d'abril, a Lluc, una de les institucions cíviques que més han fet per a la recuperació de les senyes d'identitat d'aquest país, amb l'orgull i la satisfacció de la molta tasca feta, passà revista al passat i féu vots per al futur. I encara que avui, afortunadament, l'Obra ja no és l'únic punt de referència, sí que continua constituint una de les columnes bàsiques per al sosteniment del nostre edifici comunitari.

A la llum d'aquesta celebració, pensam que esdevenen injustificables algunes actuacions del Govern Balear, per al qual l'Obra Cultural sempre ha resultat incòmoda i molesta. El PP, que mai no havia demostrat una especial sensibilitat vers la nostra llengua i cultura, ara, de cop i volta, sembla voler recuperar el temps perdut. Pareix, si hem de fer cas a les informacions aparegudes a la premsa de Palma, que es volen ocupar espais d'actuació que fins ara havien estat de l'Obra per manca d'iniciativa institucional. Un cas molt concret seria la gestió de la recepció de TV3 i Canal 9, fins ara en mans de Voltor. Si a això hi afegim el recolzament moral que el president Matas ha donat als gonelles de la Plataforma de les Llengües Balears, rebent-los dues vegades al Consolat de Mar, podríem dir que ens trobam davant un intent d'ofegar la veu dels qui durant tants d'anys han mantingut encesa la flama de la llengua i la cultura.

Precisament quan aquesta llengua i cultura semblen més amenaçades que mai i quan farien falta els esforços de tots, de manera mancomunada, el Govern adreça els seus esforços a afeblir aquelles institucions que, a despit dels seus valors indiscutibles, no s'ajusten a la seva ideologia.

Però, i precisament en aquest moment, és quan notam més a faltar, a Capdepera, la presència viva i activa de l'Obra Cultural Balear. La creació d'una delegació local i la captació de socis que refermin el seu abast popular i cívic, seria la millor manera, a ca nostra, de celebrar aquest 35è. aniversari.

Per molts d'anys!

Plaça des Sitjar

Obres

A Cala Rajada l'han tornada obrir en canal per a reformar canonades i soterrar línies elèctriques. Així llargs, carrers tallats i caramulls de terra comencen a ser habituals, deixant d'esser notícia per convertir-se en una quotidiana molèstia hivernenca. D'aquesta onada no se n'han lliurat ni les recents obres d'embelliment del carrer Elionor Servera. D'això se'n diu previsió.

Una altra plaga

L'estera de polen dels pins, que a manca de pluges, s'ha allargat més de l'habitual. Durant molts de dies els carrers i places s'han cobert d'aquesta peculiar neu groga, veritablement molesta, sobretot per als al·lèrgics,

Encara una altra

La de les processonàries que desperten de la letàrgia hivernenca i formen les característiques processons.

Incendi

Un luctuós incendi ha tornat a posar en entredit el servei d'extinció d'incendis del municipi. El parc de Manacor no cobreix, ni de bon tros, les necessitats. Recordau que el nostre Ajuntament aporta del seu pressupost, al CIM, la part corresponent per mantenir aquest servei, a més de crear un servei local paral·lel que exigeix fortes inversions.

L'incendi en qüestió afectà un pis del carrer de ses Monges on s'hi ubica un despatx administratiu, produint-se crematori de documentació i mobiliari. Afortunadament no hi hagué desgràcies personals.

Cames Peludes

Les dels ciclistes que organitzaren el II Trofeu Cames Peludes. Tingué lloc el dia 1 d'abril a Cala Moltó i el guanyà Mateu Cerdà, de Pollença, seguit de Toni Vives i Joan C. Fàbregas. Darrera aquests n'arribaren 66 més.

Dia 8, després d'un primer intent fallat per manca de públic, es concentraren al parc de sa Gravera, on parlaren sobre bicicletes i realitzaren una sortida pràctica.

Els desitjam èxit en les seves activitats i sobretot que no s'afaitin les cames !

cames peludes tím
C.C. CAPDEPERA

Territori

La venda del territori a estrangers és un tema de moda. L'agrupació local del PSM ha estat un dels impulsors del tema i per això ha participat en diversos programes de TV i taules rodones. A la darrera, a Manacor, hi participà com a ponent Felip Esteva, regidor del nostre municipi. Els participants coincidiren en les causes i diagnòstic del problema, però a l'hora de les solucions sorgiren, tal com ha d'esser, les discrepàncies.

Castell

La Comissió de Serveis Generals i Recursos Humans del CIM ha anunciat les bases del concurs de contractació d'un equip per a la redacció d'un pla per a la recuperació del Castell de Capdepera, juntament amb el del Rei de Pollença, el de Alaró i el de Santueri.

L'empresa contractada rebrà 9.325.000 pessetes i comptarà amb l'ajut d'un llicenciat en Història, especialitzat en arqueologia, un altre d'entés en Història Medieval, un enginyer agrònom i un economista. Ja veurem que en sortirà de tant de llicenciat!

Ajuntament

Han estat aprovades definitivament les taxes de recollida de fems, que pujaran notablement i de les quals ja vos n'informarem quan estaven en fase d'estudi. S'adeqüen al pla d'incineració a son Reus i trasllat del fems a l'estació orbital de transferència de Manacor, encara sense òrbita determinada.

Això suposarà el tancament del tan estimat femer de sa Mesquida.

Economia

Després d'aferrisada discussió entre monetaristes i neo-neo-keynesians, la direcció de la Revista ha pres l'acord de mantenir les 1.900 pessetes de quota per a la subscripció del 97.

Urbanisme

S'estudia la reforma de les NNSS, presentades per l'equip redactor als partits de l'oposició. Mentre, s'està construint un nou establiment turístic a la carretera de ca'n Patilla, al costat del "Ranxo Bonanza", diuen si de cinc estels. Tot fa pensar que els pins entre l'avinguda de nom cursi, Floreal, i l'esmentada carretera, acabaran essent carn de bulldozer.

No la llancis

La campanya que, amb periodicitat anual, engega la fundació "Deixalles", repartirà 10 pessetes per llauna de beguda arreplegada. Fins el dia 10 d'abril es poden dur als contenidors verds instal·lats, ad-hoc, a les escoles, Casa del Mar i d'altres llocs públics, entre d'ells l'Ajuntament, que recolza la iniciativa.

Collita

Coincidint amb la Setmana de Pasqua s'inicia la collita de bitllets verds per part del sector turístic. Com que tots en vivim no desitjam res més sino que vagi de primera, que venguin molts de turistes i afluixin les butxaques.

Visita

Francesc Romero, delegat del MEC a les Balears, visità les obres de l'Insitut d'ESO, el dia 7 de març passat. Al llarg de la visita mostrà la seva satisfacció per l'avenç en la execució de l'obra, assegurant que comptarà amb una gran dotació de serveis i un magnífic equipament, i que serà dels millors de l'illa.

Així, si no hi ha novetats, pel maig s'acabarà la construcció i el proper curs -setembre/97- es posarà en funcionament.

FULLEJAU

CAP

VERMELL!

Curtes

-Els nins de 3er. curs de s'Alzinar visitaren l'Ajuntament, fent d'amfitrions el batle, Joan Pascual, i el regidor de cultura, Pep Gallego. Els infants reberen, atents, explicacions del que es feia a cada dependència i se'ls donà una xerrada a la sala de plenaris, on feren moltes preguntes sobre les funcions que pertocaven al batle. També visitaren, un altre dia, les dependències de la policia local i la biblioteca.

-Els esportistes estan d'enhonorabona. Entre la construcció del poliesportiu, la pista d'atletisme i la gespa del camp de futbol passarem de sofrir infraestructures un tant obsoletes a gaudir d'immillorables instal·lacions.

-A 1.357.128.100 pessetes puja l'import de despeses i ingressos del nostre Ajuntament. Després de xifres i més xifres, números i més números, no deixa d'esser curiós l'afegit "Resulta per tant, sense dèficit"! Hom pot entendre que l'ajuntament no deu res. Que bé !

-L'equip de cadets de l'Escolar s'ha proclamat campió de grup quatre setmanes abans de la finalització de la lliga. Enhonorabona, i la pròxima temporada a primera!

-Convocatòria del premi literari "Vila de Lloseta", en llengua catalana. Extensió màxima 15 fulls o 150 versos. Hi haurà un premi de 50.000 ptes. i un altre de 25.000 ptes. Entrega d'originals fins el 22 de març a l'Ajuntament llosetí, Carrer Guillem Santandreu, cp 07360.

D'altra banda l'Ajuntament de Montuïri ha convocat el VI Concurs de Conte Curt de Sant Bartomeu, amb tres premis de 100.000, 75.000 i 50.000 pessetes. El termini de presentació d'obres acaba el 24 de juliol i s'han d'entregar a l'Ajuntament, Plaça Major, 1, 07230 Montuïri.

- Aquest mes, la Policia Local ha iniciat un programa d'educació vial a les escoles, en què dos agents impartiran una hora mensual a cada grup d'alumnes, tant a s'Alzinar com a s'Auba.

- S'ha fet una passa més en la reforma circulatòria de Cala Rajada, cada vegada més complicada. Aquesta vegada s'ha suprimit un tram de doble direcció del carrer l'Agulla, entre els carrers Sant Andreu i Floreal, quedant de direcció única en sentit a Cala Agulla. D'altra banda, el creuer Sant Andreu/Avda. les Sivines (devora l'hotel Luna) ha canviat la prioritat de pas: ara els qui s'han d'aturar són els qui circulen pel carrer Sant Andreu.

- De cara al proper estiu, les escoles del poble pretenen organitzar, si hi ha matrícula suficient, una activitat anomenada Enjoy English, que ve a ser una escola d'estiu fent immersió en llengua anglesa. A altres pobles on s'ha fet, ha tingut molt d'èxit. El termini de matrícula és fins dia 17 de maig, a la secretaria de les dues escoles.

Agenda de la Vila mes de febrer

Nats

dia 5, Janira De Arce del Toro, de Miquel Àngel i Mª Angeles

dia 7, Joana Francisca Flaquer Maench, de Miquel Àngel i Elvira

dia 18, Ainhoa Fernàndez Heredia, d'Àngel i Natividad

dia 20, Concepción Nadal Garau, de Juan Luis i Margalida

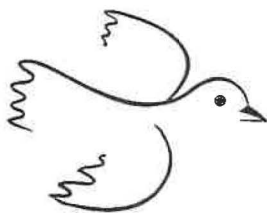
dia 26, Andrés Mateos Gómez, d'Andrés i Mª Isabel
dia 26, Helena Bonnin Rosselló, de Joan Baltasar i Mª Magdalena

Noces

dia 11, Manuel Herrera Flores amb Margarita Maria Estaràs Pons.

Finats

dia 7, Antoni Rabassa Ros (1933)
dia 11, M^a del Carmen Blanco Sardina (1924)
dia 21, Mª Isabel Martí Fuster (1903)
dia 21, Gabriel Giseafré Llull (1939)
dia 26, Isabel Flaquer Servera (1913)

Demanda a l'Ajuntament

Excel.lentíssim sr. batle de l'Ajuntament de Capdepera:

Els signants, en nom dels qui feim la Revista Cap Vermell, ens dirigim a vos per exposar-vos el que segueix:

Al número 180 de la Revista, corresponent al mes de desembre-gener, a la secció *Cap Vermell proposa i l'Ajuntament disposa*, proposàrem retre un homenatge a **don Antoni Flaquer "Solleric"**, dedicant-li el nom de l'Institut de secundària que s'està construint.

Volem, mitjançant aquest escrit, donar un caire formal a la proposta, per la qual cosa vos pregam la discutiu amb la resta de membres del Consistori, a fi d'arribar a un acord solemne, si això és possible, sobre la conveniència de dedicar l'Institut a l'esmentat personatge.

Podríem fer una llarga llista de considerants a favor de la petició, però no ho creim necessari perquè estam convençuts que, tant vosté com els altres representants del poble de Capdepera, coneixeu suficientment els mèrits dels quals **don Antoni** n'és creditor.

Esperant que la nostra petició serà atesa i el Consistori prendrà l'acord adient, aprofitam per saludar-lo atentament.

Cap Vermell

I què me'n deis de...

LA VENDA DEL TERRITORI

Aquestes darreres setmanes s'ha desenvolupat als mitjans de comunicació illencs, nacionals i estrangers tota una campanya d'informació i propaganda sobre la venda de territori a gran escala que s'està produint a Mallorca d'uns anys ençà.

Les polítiques liberals dels països que formen la Unió Europea fa que les relacions econòmiques es decantin a favor dels poderosos, dels països rics. El propietari mallorquí sap molt bé que el qui millor pot pagar el metre quadrat de terra és un estranger. Així hem arribat a la situació que quasi el 50% de la superfície del municipi de Banyalbufar, el 30% del terreny dels municipis de la Serra, el 25% del d'Artà i així successivament ja no pertany als habitants d'aquesta l'illa.

Actualment es calcula que hi ha unes 50.000 propietats en mans d'estrangers; per fer una aproximació a l'entrada de capital que això ha representat no és desorbitat valorar en 30 milions la mitjana de les despeses realitzades a cadascuna de les propietats; la quantitat resultant representa uns ingressos trenta vegades superior al pressupost anual d'aquesta comunitat autònoma en els darrers anys. Unes entrades tan fortes de capital han creat una economia especulativa que, entre altres efectes negatius, ha revaloritzat tant el sòl que els propietaris de terres abandonades o difícils de conrear i mantenir s'han decantat per la seva venda, provocant el canvi d'ús del sòl.

Amb la venda del terreny canvia la funció de l'espai rural; deixa de ser un bé de pro-

ducció per convertir-se en una segona residència o un lloc de serveis, és l'anomenada rururbanització. Per posar-hi un fre el Consell Insular vol augmentar la parcel·la mínima per edificar a 14.000 metres quadrats; però fan falta moltes altres mesures que estan en les mans del Govern Central i del Balear i impliquen ordenar el territori, establir paranyes per frenar l'abandó de la producció agrícola, etc.

Els estrangers són uns consumidors de paisatges i de recursos naturals, prova d'això és que posseeixen bona part dels paisatges més emblemàtics de la serra de Tramuntana i zones de la serralada de Llevant. En canvi s'han lliurat del procés especulatiu les millors terres de conreu com són el pla de Sa Pobla -Muro i un arc de terreny que passa per Llubí, Petra, Sant Joan i arriba fins a Campos; són els millors camps i els més productius i per això els propietaris hi oposen més resistència a la seva venda. El pla de Palma, després de la salinització dels pous, s'ha farcit de petites urbanitzacions ocupades per illencs que han abandonat la capital.

La població pagesa també està en procés de desaparició; es calcula que l'any 2.005 no quedaran a Mallorca més de 1.500 conradors i, els que restin, ben majors.

Els problemes de la pagesia són greus. La federació d'empresaris agrícoles i ramaders havia estat, des de la seva fundació, un dels suports del Govern Balear; idò bé, aquest any passat l'associació escollia com a president a un empresari agrícola que per pri-

mera vegada no pertany al partit del Govern. Es tot un símptoma que les coses haurien de canviar i que si el present és difícil el futur encara ho és més.

Les suggerències per canviar el procés actual que du a la venda de territori són molt diverses. Un dels principals hotelers mallorquins, en Lluís Riu, manifestava al Diari de Mallorca (9.3.97) que en lloc de subvencionar als hotelers s'hauria d'ajudar als pagesos perquè mantinguin el paisatge. La pagesia rep subvencions, principalment de la C.E.E, però són bastant pobres i no resolen res, per això les peticions minven i de cada any ens rebaixen la quota assignada a subvencions.

Qualsevol proposta de futur que es faci ha de tenir per objectiu la modificació de les relacions econòmiques de tal manera que facin possible la incorporació de la terra en el circuit econòmic sense necessitat de vendre-la.

La situació actual és, per molts de motius, ben preocupant. Com diu en Pere Salvà, catedràtic de Geografia Humana de la Universitat de les Illes Balears, "es construeix en funció de la tolerància dels municipis o del

grau d'amistat amb el batle o regidors. Allò que és cert és que el 40% del territori està protegit però això no es comprova a la realitat sobre el territori on reina la inseguretat jurídica" (D.M 3.9.97). Les il·legalitats urbanístiques i la inseguretat regnant creen injustícies i agravis. Els qui teniu la sana costum de passejar per la pagesia haureu comprovat l'existència de xarxes il·legals de corrent elèctrica i de subministrament d'aigua per a vivendes. Això vol dir, entre altres coses, que aquesta manera de procedir permet als nous propietaris estalviar-se nombrosos impostos: costos de manteniment del servei elèctric, quota per la moratòria nuclear, manteniment de la xarxa d'aigua, cànon de sanejament, I.V.A, impost municipal per la recollida de fems i ben prest s'estalviaran el cànon per incineració de residus urbans i l'impost ecològic.

Els petits països de l'Europa Central patiren abans que nosaltres les conseqüències de tenir uns veïns poderosos econòmicament i adoptaren mesures proteccionistes; és el cas de Dinamarca que defensà els seus interessos fins al punt que en un referèndum

quasi avortà el Tractat de Maastrich que estableix les línees mestres de la Unió Europea. Una de les preocupacions que tenien els danesos era l'encariment de les propietats immobiliàries que anava en perjudici dels habitants del país que no podien competir amb uns preus tan alts. Els danesos per assabentar-se del grau de compliment de la legislació pròpia que feien els compradors de finques alemanys recorregueren, fins i tot, al control del fons domèstic.

El descontrol urbanístic i administratiu que patim contrasta amb el rigor que apliquen en el compliment de les lleis països com Dinamarca, Suïssa o Àustria, que demostren que saben allò que volen i esperen aconseguir en el futur. Aquí l'Administració no vol intervenir en la regularització del mercat a favor dels indígenes perquè l'entrada de capital que aporta la venda dels nostres recursos permet seguir amb l'alt nivell de vida i rentabilitzar-ho electoralment.

L'explotació turística i residencial de l'espai rural crearà un mercat alternatiu que tampoc no controlarem. Estic convençut que el nostre futur passa per assegurar i mantenir el control de les noves modalitats turístiques però ja anam mal encaminats, no debades la gerent de l'associació d'agroturisme és Brigitte Forster. Però no deia l'Administració que això era una sortida per incrementar la renda de la pagesia?

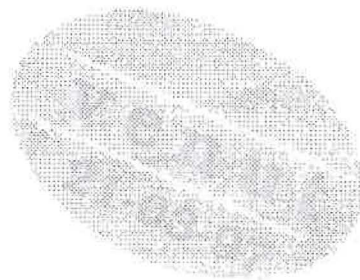
A aquest procés de rururbanització del camp el compar amb la transformació que patí la costa els anys seixanta quan s'inicià una constant revalorització del terreny i la seva urbanització. Els antics habitants de Cala Rajada que tenen en propietat una casa i corral han vist com a causa de la nova valoració cadastral els resulta molt costós viure a una zona turística i, no diguem, mantenir un corral. La base del valor cadastral és el preu de mercat al qual s'apliquen després uns coeficients; per tant, si canvia el valor del terreny rústic a causa del constant procés urbanitza-

dor arribarà un moment que s'haurà de procedir a actualitzar el seu valor que vendrà donat per uns preus de mercat fortament especulatiu. Aquest increment de la base impositiva repercutirà sobre els impostos i els obligarà a seguir venent el terreny i així alimentar la roda de la dependència exterior.

No fa molts d'anys que en Canyelles, a la Fira turística de Londres, va vendre la idea de convertir Mallorca en la segona residència d'Europa i si el Govern Balear segueix amb la mateixa política ben prest ho aconseguiran.

Els mitjans de transport actuals han situat a Mallorca a la perifèria dels països europeus més rics, sobretot si l'Europa de l'Est no s'estabilitza políticament i els petits països europeus mantenen, com fins ara, una política urbanística restrictiva. A més de l'aviantesa, Mallorca manté una naturalesa privilegiada a uns preus acceptables per la qual cosa manté unes grans possibilitats de creixement sempre que no faci malbé els seus recursos: terra, aigua, paisatge, patrimoni, pesca; uns recursos imprescindibles per gaudir d'un nivell de vida de qualitat.

La defensa dels nostres recursos i de les propostes més avantatjoses pels habitants d'aquestes illes implica assumir la responsabilitat d'autogovernar-se i actuar sobre aquells factors que condicionen el nostre present; únicament d'aquesta manera podrem assolir la majoria d'edat com a poble.

Josep Terrassa

Biblioteques de Mallorca

Centre coordinador

LA MEDIATECA

Com ja hem comentat en altre ocasions, les biblioteques no són només simples magatzems de llibres sinó que, en ser actives, s'han d'anar adaptant als nous canvis culturals i socials que es van produint dintre de la nostra societat. Això ha motivat que l'espai bibliotecari s'hagi aconvergit en un espai interdisciplinal on estan presents les noves tecnologies de la informació. És a dir, en l'actualitat, una bona obra cultural pot presentar-se en diversos suports a més del tradicional llibre de paper, i tots ells són plenament vàlids: un cassette, un videocassette, un CD. A les nostres biblioteques tots ells són ben rebuts.

La nostra mediateca, (així es nomena tota biblioteca que té documents en altres suports diferents del llibre i que, a més, necessiten de màquines per a ser consultats) poseeix una àmplia col·lecció de vídeos didàctics i de cinema, i poseeix cada vegada més cassetes de música i també CD's. L'única cosa que encara no tenim són els mitjans tècnics necessaris ni l'espai físic adequat per tal que els usuaris puguin consultar aquests documents a la mateixa sala del centre; se'ls ha de dur a casa seva. I podem assegurar que, donada la importància que la imatge i el so posseeixen dins la cultura actual, tenen molt d'èxit entre els nostres socis, sobretot el fons de la videoteca.

A la *videoteca* tenim pel·lícules de quasi totes les matèries: de naturalesa, ciència i medi ambient, de fauna i flora, de salut, cursos audiovisuals d'informàtica, esports, història i guies. Però els vídeos més sol·licitats són els de cinema. En tenim títols mítics com Ben-Hur, l'entranyable El Oso, de J.J. Arnau, Bearn, magistralment protagonitzada per Fernando Rey, la impactant Apocalypse Now de Coppola, ... i molts títols més. Els dibuixos animats són tal vegada els vídeos que més èxit tenen, tot i que no en tenim massa títols; però als més menuts els encanta mirar i tornar a mirar les aventures d'Axteris i de Luky-Luke.

Respecte de la *fonoteca*, hi ha una àmplia col·lecció de cassetes de música clàssica i els darrers enregistraments dels grups de les illes com Cucorba, Ossifar, Fora des Sembrat, Tomeu Penya o Jaume Sureda. També hi ha CD de grups estrangers com els famosos Nirvana o bandes sonores de pel·lícules.

El fons de CD-ROM és mínim i només consta dels típics productes que es regalen habitualment amb les revistes d'informàtica, per la qual cosa no els tenim al servei del públic.

Una vegada integrats plenament tots aquests documents a les nostres biblioteques, tan sols ens resta lluitar per aconseguir tant el lloc idoni com els aparells necessaris per a poder-los consultar directament dintre de la sala i així arribar a tenir un espai pluridisciplinal en tots els sentits, una experiència de la que ja gaudeixen altres petites biblioteques públiques i que només poden parlar meravelles de l'experiència.

**Consell Insular
de Mallorca**

Loli Vivancos

Aux. bibliotecària de l'Ajuntament de Capdepera.

LES NOVES MATEMÀTIQUES

Després d'haver llegit diaris, escoltat ràdios i televisions i xerrat amb moltes persones especialistes en la matèria, hem arribat a la conclusió que no tot és negatiu en la venda del territori.

La terra se'n va de les nostres mans, però als mallorquins, al manco ens queda l'orgull d'haver internacionalitzat part de la nostra cultura popular, com per exemple la nostra unitat històrica de mesura de superfície rústica. Evidentment, estam parlant de la quarterada, protagonista dels mitjans de comunicació de mig món, de les rotlades de cafè, dels despatxos dels grans potentats nibelungs, i de tots els mercats immobiliaris i financers. Hem de dir, per tant, que en Carles Moyà no és l'únic símbol de mallorquinitat en el món.

Està ben clar que els alemanys, en contra del que es diu, ja han iniciat la seva integració, doncs ja coneixen inclús millor que els propis mallorquins el que és una quarterada. Creim que ja ha arribat el moment d'exigir a les autoritats europees competents en la matèria que incorporin urgentment la quarterada com a Unitat Única de Mesura de Superfície Rústica europea, és a dir, el Q.U.A.R.T.E.R. (Quality Unit Aproximity Rustic Typical European Revision), arraconant defí-nitivament unitats obsoletes com l'acre o l'hectàrea, que ja no poden resistir aquest ritme frenètic europeu de compra-venda. La quarterada, una unitat dinàmica, moderna i sobretot elàstica (recordem que són 7.000 m² i busques, 2.000 m² amunt, 2.000 m² avall), és l'única que respon a les exigències actuals.

Les nostres pretensions, però, no acaben aquí i pensam que el concepte de quarterada i tot el que l'envolta ha de ser introduït el més aviat possible en els nous plans d'estudi de les escoles. Som conscients que això seria una revolució en el món de les matemàtiques, on estam acostumats a que dos i dos són quatre, entrant dins una dimensió que, si no és desconeguda, si que és una mica més inconcreta. Per

exemple: s'hauria d'explicar que 1/4 part d'una quarterada no són 0,25 quarteradas sinó que és un quartó. Per altra banda, imaginem la quantitat d'alumnes suspesos si un professor, a l'examen de juny, posàs el següent problema: "El padrí Miquel de Son Perdiu té dues quarterades a fora vila. Un dia, un tal Sr. Klaus li ofereix 16 milions per aquest terreny. Si només en tengués una de venal, quin seria el preu?". Evidentment, qui seguís la matemàtica tradicional s'hauria de tornar a presentar pel setembre, on no tendria garantit l'aprovat, inclús anant a espolsar ametlles tot l'estiu a Son Perdiu.

Es obvi que els nostres fills han d'estar preparats pel que els ve damunt, i res millor que aquesta nova branca de les ciències exactes, que és la matemàtica quarterística, per afrontar el futur.

ES CA QUE MENJA GLOBOS

CONVERSA AMB...

Jaume Massanet i Maribel Pocoví, de Capdepera Ràdio

A l'estiu de l'any passat conversàvem un dia amb Jaume Massanet sobre com seria la nova etapa de Capdepera Ràdio. D'allò, en voler, en farà un any i hem cregut oportú retrobar-nos amb els responsables de l'emissora local perquè ens diguessin com ha estat aquesta etapa. Enrere queda aquella emissorade caire voluntarista i en certa forma autogestionària, i ara hem passat a una estructura més apropiada a la professionalització, molt més apropiada a la ràdio comercial, no mancada de qualitat.

- Com arribàreu a Capdepera Ràdio?

- En Pep Gallego, regidor de cultura, ens cridà i ens va parlar d'aquesta possibilitat. Nosaltres ja dúiem Ràdio Artà. Vàrem fer una sèrie de reunions i tot d'una arribàrem a un acord, entre d'altres coses perquè la gent que abans se n'ocupava no volia continuar, i això per distintes raons, ja fos per manca de temps o per qüestions personals. Aquest acord a què arribàrem consistia, a canvi de fer funcionar l'emissora local amb una programació diària, nosaltres podríem explotar la

publicitat.

- Vosaltres procediu de Ràdio Balear (en Jaume hi treballà des de la seva fundació i Maribel els últims cinc anys). Davant una estructura tan professionalitzada com aquella, quines mancances us vàreu trobar a l'hora de posar-vos en feina?

- Bàsicament, el local no reunia unes mínimes condicions per poder ser considerat la seu d'una emissora de ràdio. No era un lloc agradós per convidar-hi ningú. Ara s'han fet moltes millores al local i a més, ben aviat, s'hi posarà mobiliari nou i s'acabarà la insonorització de l'estudi. Estam contents perquè, a poc a poc, es van superant les mancances. Una cosa important és que hem passat de 20 a 100 w. de potència i ara sortim en estereo (aquí Maribel féu un incís per a reivindicar una nova taula de mescles). En un any més, pensam que tot quedarà com cal.

- Parlem de la programació.

- Bàsicament, nosaltres programam les matinals,

de dilluns a divendres, de 10 a 13 hores, i repetim l'emissió de 16 a 19 hores. A partir d'aquesta hora i els caps de setmana hi ha gent que fa altres programes, com a col.laboradors. Quan no hi ha programació pròpia, restem connectats a RAC 105, una emissora en català que ofereix molta bona música.

Volem deixar clar que, malgrat ser una emissora de poble, intentem que es faci una programació seriosa amb la qual satisfer els gustos dels nostres oients. Potser, i atenent la franja d'edat dels nostres oients actuals, fem una programació variada, centrant-nos en temes de Mallorca i, especialment, de Capdepera. Donam molta importància a l'aspecte informatiu. Quant a l'aspecte musical, hi posam un poc de tot. Pensam que els joves, com a oients, es mouen més per la música que no per altres aspectes que nosaltres tractam a les matinals, com la cuina, les rondalles, etc. Per això ells tenen els seus programes a altres hores. Tenim un esborrany de nous programes, a través dels quals volem implicar la gent de Capdepera a participar. De cara a l'estiu volem presentar una remodelació del contingut de les matinals que inclogui, entre d'altres coses, un nou espai musical. Realment, tenim un gran interès en millorar constantment la nostra oferta i, en aquest sentit, també ens declaram oberts a tot suggeriment que se'ns vulgui fer.

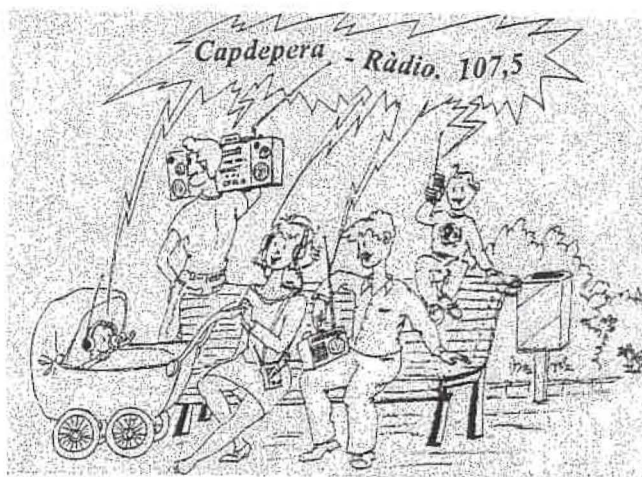
- Us resulta rendible l'explotació d'aquesta emissora?

- Certament, i ho volem agrair, hem tengut una bona resposta quant a la captació de publicitat. Evidentment, sense aquest suport no podríem fer el que estam fent. Nosaltres tenim constituïda una empresa que, a més, gestiona Ràdio Artà i Ràdio Muro (Jaume ens comenta que ell s'encarrega de la publicitat i les relacions públiques, i Maribel duu més el pes de la programació, sense que això suposi exclusivitat de tasques).

- Amb quines col.laboracions comptau?

- Tenim una sèrie de col.laboradors fixos, com Pere Orpi, a l'espai de les rondalles; Miquel Mestre, a un espai sobre medicina tradicional; Guillem Mascaró i el seu espai de cuina; Tomeu Melis pel que fa al cinema; Colau Mayol en els esports; Josefina Santiago i Miquel Cladera, sob re vellesa i família; Carme Planells, que assessora sobre temes de normalització lingüística; Colau

Nadal que ens duu retalls de premsa; i d'altres com Maria Duran, Esperança Massanet, Joan Martemales i Sebastià Ferrer "Maleter". Tota aquesta gent és la col.labora en el programa que nosaltres fem. A més hi ha tots els que tenen programes propis fora de les matinals.

- Alguna cosa més a dir?

- He d'afegir -i és Maribel qui ens parla- que estic molt contenta de treballar a l'emissora. Jo sóc de Manacor però he estat molt ben acollida, pràcticament estic aquí tot el dia i he de dir que he trobat una gent molt oberta i simpàtica, amb un tracte molt agradable. Vull agrair-ho profundament, perquè em facilita la meua labor aquí.

- Jo -afegeix Jaume- no sóc d'aquí però com si ho fos, perquè sempre he estat molt vinculat a Capdepera i estic contentíssim d'aquesta possibilitat de fer feina a l'emissora.

Al final de la conversa ens afegiren, una vegada més, que se sentien molt contents amb l'Ajuntament, on sempre troben una gran predisposició i un gran esperit de col.laboració, tant de polítics com funcionaris i empleats. D'altra banda, ens recordaren, insistentment, que l'emissora és municipal i, per tant, oberta a tothom. Pensen, i nosaltres també, que quanta més gent hi col.labori, millor.

es contes d'es padrí Maleter

Na Marieta i es Cranc d'es Moll (1)

Això era una nineta que vivia a un poblet mariner, allà lluny, a sa punta d'es llevant de Mallorca, que és on veuen sortir es sol més prest de tota s'illa.

De petita sa seva jugueta no va esser altra que s'aigua de la mar i va aprendre a nedar abans que caminar.

A ca seva, com a totes ses cases d'es poble, son pare era mariner i sa mare feia obra de pauma, senalletes, cofins, maletes, bressos, sanetxos, cofes, sanalles i tot lo queli comenaven es traginers. De petita, na Marieta, igual que tots es nins d'es poble, va aprendre a embrinar paumes, fer llatre i cosir ventadors.

De petita ja li agradava anar a pescar amb son pare i, quan tenien es peix que els bastava per cobrir ses seves necessitats, tornaven de cap en es moll i no n'agafaven més.

Es nins, durant s'estiu, nedaven a sa platgeta d'es poble, i en esser més grans nedaven a dins es moll i sa provaven a veure qui feia més via a travessar-lo d'un cap a s'altra. Na Marieta amb això no anava de bromes, si podia guanyar, fins i tot en es nins, els guanyava, i així pasava quasi cada dia.

Son pare, en veure que li agradava tant la mar, li preparà una canya i un fil amb un ham que va esser sa seva jugueta tant d'estiu com d'hivern. Ets altres nins, per fer com feia na Marieta, també demanaren una canya de pescar, però ella els guanyava a tots plegats, coneixia quan es peixos estaven de pega i quina esca era sa que havia de posar.

Sa mare, per no aturar-se de fer feina, enviava sa filla a fer marisc per posar a s'arròs i en duia tant que sa mare sempre li havia de dir que no n'agafàs tant, que no cabia dins s'olla. I és que na Marieta en sabia molt d'anar a gafar crancs i corns i, de vegades, qualche crancot la mossegava amb ses mordales i la feia plorar. Tot quant recollia ho posava dins sa peixera que tenia a ca seva amb moltes classes de peixos.

Un dia que pescava en es moll, entre ses dues platgetes, va veure com se li atansava a poc a poc un cranc pelut, que de gros que era va pensar que devia ser es padrí de tots es crancs. Dissimuladament agafà es gambaner, ja que temé que si l'intentava agafar amb

sa mà li podria tallar un dit, i a poc a poc, de sa banda de darrere, li pegà una salabrada i ja va tenir es crancot agafat. Quan el va tenir segur pensà que sa cosa millor seria endur-se'l a ca seva a posar a sa peixera, però p'es camí sentí un gran plor. Bé mirà davant i darrere i no veié ningú, fins que guaità dins sa senalleta i tota sa sorprenué veient que era es cranc qui plorava.

Na Marieta demanà a n'es cranc per què plorava, i li va dir que no se'l menjaria sinó que el posaria a sa peixera. Però es cranc li respongué que volia que el tornàs a mollar a la mar, en es moll, perquè, essent es cranc més vell de tots, ets altres li demanaven consell i que sense ell no sabrien què fer.

En sentir això, na Marieta tornà arrere cap en es moll, per avall s'ha dit. Abans d'amollar-lo, l'agafà amb ses mans, ben segura que no la mossegaria amb aquelles mordales tan grosses, i li donà una besada a sa closca i li digué:

-Ja pots anar alerta que un altre no t'agafi, que si no acabaràs dins s'arròs.

En veure aquella bondat, es cranc li digué:

-Demana'm tot quant vulguis que et serà concedit.

Na Marieta, que sempre es conformava amb allò que tenia, no va saber que demanar i contestà:

-Jo no he de mester res.

-Bé, -digué es Cranc- millor així, però si un dia et trobes apurada i no saps com n'has de sortir, véns en es moll i, dins aquell cocó hi trobaràs pedretes de colors; n'agafes una de vermella, la tires en es cap d'es moll i problema arreglat. Si tornes a tenir un altra inconvenient, n'agafes una de verda i fas talment. I si un dia et trobes molt apurada n'agafes una de ses blanques i si fa falta vendré jo mateix per arreglar allò que vulguis. Però, per tenir aquests dons a sa teva disposició, és dies que puguis, en sortir d'escola, i en esser més gran en acabar sa feina, has de venir a veure'm, encara que només sigui un moment.

Na Marieta així ho va fer cada dia, durant anys. Feien una xerrada, ella li contava coses i s'anaren fent molt amics. I com que na Marieta es conformava amb

allò que tenia no va haver de mester ses pedretes d'es cocó d'es moll.

Però un dia començà a no sentir-se bé i deixà d'anar a veure es cranc. Es posà tan malament que es metge pronosticà que na Marieta no tenia cura. Es seus pares anaren a cercar molts de metges, però de cada dia empitjorava, cercaren tota casta de curanderos i commés anava més enterra estava, anaren a veure tots ets arbolaris i arribà que ni badava ets ulls ni li passava res p'es coll.

Es cranc, quan va haver passat una mesada i na Marieta no compareixia, pensà que qualcuna de grossa n'hi havia passada i decidí anar a veure-la. Esperà que fos de nit i que sa lluna s'hagués amagat, i sense que ningú el veiés, partí per amunt, cap a ca s'al lota.

l'inspeccionà per tot; bé mirà i tornà a mirar i no trobava sa cosa que li pogués causar aquella malaltia que havia fet perdre es papers a tothom. Es donava compte que na Marieta acabava igual que una espelma, que algú li llevava sa vida i que en qualsevol moment podia fer esdarrer badall.

Anava contra-rellotgei, tot apressat, es cranc es posà a esplugar arreu es cos de sa malata, i vos dic que aquelles mordales en feien de via a girar cabells, gira que te gira, ben arreu, d'un en un a fi que no n'hi passàs cap per alt.

Heu de creure i pensar... i pensar i creure que quanes cranc, amb aquelles mordales que no s'aturaven, va esser a mitjan clotell, trobà allò que cercava. Una paparra que feia una mesada que na Marieta duia

En arribar, es silenci era sepulcral. Es qui vetlaven na Marieta s'havien quedat adormits però no gosaven d'anarse'n pensant que seria aquella nit quan, de tan malalta que estava, na Marieta passaria d'un món a s'altre.

Es cranc entrà sense fer gens de renou, es mirà es panorama i veié que sa cosa anava molt en sèrio. Bavarades preparades i xarops per damunt es canterano n'hi havia molts. Pujà per sa cama d'es llit, s'hi acostà a devora s'orella i li xerrà fluixet per no despertar ets altres, però na Marieta no feia menció de res, ni per aquestes, aun d'es millors amics que tenia. Es cranc, que era més viu que una centella, posà fil a l'agulla i

aferrada i que ningú havia vist. Amb ses pinces, igual que un bisturí, la li va treure sense fer-li gens de mal.

Na Marieta va pegar un parrell d'alenades fortes que se veia que li donaven vida i per, primera vegada en quinze dies, obrí ets ulls i veié es cranc apositat damunt sa seva espatlla que li allargava una mordala cap a sa boca i li deia fluixet que callàs, que no digués res i que no ho contàs a ningú. Tot seguit es cranc li va fer un parell de moixonies per ses galtes, es va acomiadar, davallà d'es llit i, cametes me valguin, sortí de sa casa i vorera vorera per avall s'ha dit, cap en es moll. S'alba era a punt de trencar.

(continuarà)

BATEC

REFERENDUM

El president estremeny ha amenaçat amb la convocatòria d'un referèndum per expressar el seu refús al sistema de finançament que preveu el traspàs del 30 per cent de l'IRPF a les Comunitats Autònomes. Se sent discriminat, curiosament, qui regeix la Comunitat, juntament amb Andalusia, que rep més fons de l'Estat i de les ajudes europees, per habitant, duplicant l'aportació que rebem els de les Balears. Això vol dir millor sanitat, educació i infraestructures públiques.

Què tal si muntam un referendun per veure si nosaltres estam disposats a seguir aportant més que ningú i rebent la meitat de serveis de l'Estat? Què tal si muntam un referendun per deixar d'esser "insolidaris" amb nosaltres mateixos? Què tal si exigim als nostres polítics que es dediquin a defensar "lo nostro" amb fets i no fent bocades?

Senzillament, no es tracta de voler més, sinó de tenir els mateixos serveis públics, les mateixes inversions en carreteres, cultura, hospitals, escoles, ambulatoris, transport, esport, etc.

No vull ser més, però ja començ a estar cansat d'esser menys!

En aquest context, parlar del Règim Fiscal de les illes Balears fa rialles. Ja se n'encarregaran els mateixos partits polítics que l'han redactat i recolzat a les Balears, en reduir-lo al no res a Madrid.

TRES I NO RES

CATÒLIC DE TOTA LA VIDA

Amb més freqüència del que jo desitjaria, vénen a la rectoria persones que, per començar, et pregunten "si hi ha el capellà"; quan t'identifiques i els demanes què volen, la seva resposta quasi sempre té a veure amb l'administració d'algun sagrament d'aquests anomenats socials: baptisme, primera comunió o noces. Als pocs moments de parlar amb el sol.licitant, te n'adones que fa molt de temps que no s'ha acostat per l'església, però et fa a saber totduna que "som catòlic de tota la vida" i "creient encara que no practicant".

Aleshores intent un diàleg, mir d'escoltar-los, però la majoria de vegades no en trec ni suc ni sabó; procur dir-los que la fe i el seguiment de Jesús signifiquen un procés, que no és cosa d'un dia o de rebre un determinat sagrament, sinó que la fe s'ha d'alimentar i celebrar de forma comunitària; però es veu que no parlam el mateix llenguatge, perquè no ens entenem; si jo faig el cantet en clau de sol, ells el fan en clau de fa i no hi ha manera.

Es comprometen, això sí, a participar a la conferència, xerrada, curset o catequesi pertinent que precedeix a la celebració del sagrament, però quan l'han rebut s'obliden altra vegada d'on està l'església, encara que continuen afirmant que "son catòlics de tota la vida". Qualque cosa falla, no vos ho sembla?

Andreu Genovart Orell

PRESSUPOST DE L'ESTAT GABELLÍ PER a L'ANY 1997

Tot i que el pressupost no vengui quantificat en gabellinets d'or, palpable evidència de la manca d'autonomia político-financera de les terres del Llevant, no deixarem de presentar-lo als nostres lectors, a fi i efectes que es puguin fer una idea de les economies municipals.

Com va essent habitual, el pressupost del 97 fou aprovat pels dos partits que governen i rebutjat pels dos partits de l'oposició. Com és sabut, el que té importància per als polítics és fer ells els pressuposts, i no el contingut dels mateixos, de manera que consideren un sacrilegi votar a favor de qualsevol pressupost no confeccionat per ells, essent aquest el barem amb el qual jutjar-los. De fet, mai els pressuposts han reflexat un canvi d'orientació en l'ideari polític perquè aquest no ha existit mai.

Com que sobre gustos no hi res escrit no direm ni una paraula sobre la destinació de les partides.

Els impostos indirectes, bàsicament l'IBI, són l'estrella del capítol d'entrades i el que possibilita arribar a xifres mil milionàries.

Els fems i clavegueram, l'utilització d'espais públics per particulars i empreses (Gesa, Telefònica), multes i altres menudències recapten el 21 % del total disponible per l'Ajuntament.

Les transferències d'altres organismes estatals suposa el 18%, pràcticament el doble de l'any anterior.

Les despeses de personal, com sempre, al voltant d'una quarta part del pressupost.

Els béns corrents han sofert un considerable augment xifrat en 100 milions de pessetes, porcentualment representa un 27,9 %.

Les inversions continuen amb la mateixa tònica de l'any passat, 37 milions menys. La pista d'atletisme se'n du 123 milions, l'institut 120, el barri de son Poca Palla 44,4, el centre per a persones majors 28, el Teatre, l'infraestructura urbanística i parcs i jardins 20 cada un, els camins 18 i l'enllumanat de C. Rotges i Castellet costarà 34 milions. Aquestes són les principals partides del capítol.

Un 43 % de les inversions serà subvencionat, un 4 % s'obtindrà de les contribucions especials i la resta, un 54 %, anirà a càrrec del municipi.

PRESSUPOST GENERAL PER A L'EXERCICI DE 1997

INGRESSOS

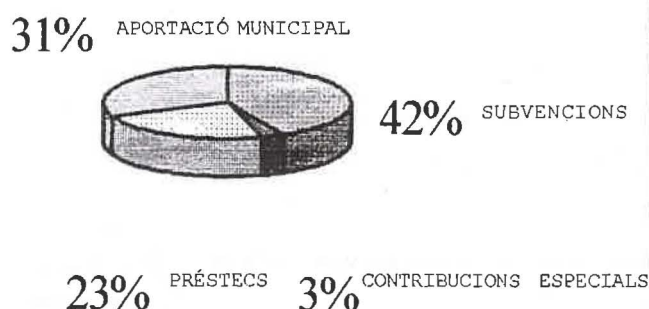
IMPOSTOS DIRECTES	450.000	33,0%
IMPOSTOS INDIRECTES	74.000	5,0%
TAXES I ALTRES	287.163	21,0%
TRANSFERÈNCIES CORRENTS	94.808	7,0%
INGRESOS PATRIMONIALS	92.500	7,0%
TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	237.653	18,0%
ACTIUS FINANCERS	3.501	0,0%
PASSIUS FINANCERS	117.501	9,0%
TOTAL	1.357.126	100,0%

DESPESES

DESPESES PERSONAL	344.463	25,0%
BENS CORRENTS I SEVEIS	379.009	28,0%
DESPESES FINANCERES	33.900	2,0%
TRANSFERÈNCIES CORRENTS	68.158	5,0%
INVERSIONS REALS	501.096	37,0%
ACTIUS FINANCERS	3.500	0,0%
PASSIUS FINANCERS	27.000	2,0%
TOTAL	1.357.126	100,0%

Els pressuposts d'enguany segueixen la mateixa tònica que els de l'any passat. La diferència més gran és la disminució en un 10 % del passiu financer i l'augment, en un 5,4 % de la despesa corrent. Per tant, són uns pressuposts continuïstes dels anteriors, cosa que no deixa d'esser adequada de cara a una disciplina hacedística que ha de permetre una millor eficàcia en el maneig dels diners públics.

FINANCIACIÓ DE LES INVERSIONS

El préstec de 117.500 milions es destinarà íntegrament, tal com manen els cànons, a finançar el pla d'inversions: 55 milions a la infraestructura esportiva, 22,5 es destinaran al Centre per a persones majors, 20 al Teatre i 19,9 milions a la sala multi-usos de Cala Rajada.

El préstec suposa un 23,4 % del total de les inversions, una xifra fàcilment assumible per l'economia municipal.

El deute municipal concertat suma 516 milions que representen el 38 % sobre el total del pressupost i el 41,6 % sobre els ingressos corrents de l'exercici.

En concepte d'interessos es pagaran 33,9 milions i 27 es destinen a amortitzacions del deute, tot plegat un 4,5 % de les entrades.

DEUTE MUNICIPAL

	concertat	disposat	pendent
préstec BCL de 30/9/88	10.273	10.273	0
préstec Caixa 190 de 29/5/92	150.023	150.023	0
préstec BCL 239 de 26/4/96	239.000	48.990	190.010
total	399.296	209.286	190.010
préstec any 97	117.500	0	117.500
total	516.796	209.286	307.510

FIL
PER
RANDA

llucià

rinyon

Els acadèmics no s'estan de dir que la llengua és de tots i que per tant ningú la dirigeix, la traducció política és que la llengua és popular o democràtica.

En canvi, els religiosos, prediquen que primer va esser el Verb i que per tant qui el censura té el Poder, d'aquí les guerres de religió per monopolitzar la Paraula.

La filosofia política no és aliena a la parla i tracta del paral·lenguatge, del meta-llenguatge, del neo-llenguatge per explicar la possessió del Poder.

Una caixa de polvets de rentar de quilo costa 700 pessetes, la de dos quilos 1.300 pessetes. La gent estalvia comprant el pot gran. Com es pot estalviar i consumir alhora ?

La criminalització del fumador ha aconseguit que a Angleterra se'ls negàs assistència mèdica. Com és possible tamanya barbàrie mentre se subvenciona la indústria nuclear ?

A través del discurs, de la Veu.

A la mensual secció gastronòmica es queixa en Jaume Fuster de l'agrura i empenyadura que li provoquen els qui tenen la llengua pel mànec. I és que ha topat amb el Poder dels qui tenen la Paraula. Els combatents que se'n surten victoriosos són tractats de sants o herois.

Paraula de Dèu.

UN LLIBRE SOBRE MALNOMS

Frances Canuto, Josep Estelrich, Joan Font, Joan Moratinos, Mateu Satre. *Els malnoms de Sant Joan. Segles XIV-XX*. Monografies santjoaneres, 5. Teranyines, col·lectiu per la recerca històrica santjoanera. Amb el suport del Consell Insular de Mallorca. Mallorca, 1996. 207 pàgs.

En els pobles, on es dona sovint el cas que diverses persones tenen uns mateixos nom i cognom, els malnoms es fan indispensables per identificar els veïns. Molts d'aquests malnoms, part ben estimable del patrimoni històric i cultural del poble, s'han perdut al llarg del temps i resten només en la documentació dels arxius; les generacions més joves, influïdes sens dubte per la convivència escolar, solen conèixer-se més pel cognom que pel malnom. És previsible que aquest patrimoni es vagi esvaint, i qui sap si arribarà a perdre's del tot.

Per salvar-lo en la part que pertoca a la vila de Sant Joan, deixant-ne al manco constància escrita, el Col·lectiu Teranyines ha arreplegat en el volum núm. 5 de la col·lecció "Monografies santjoaneres" els malnoms històrics i actuals d'aquest poble, més de 1.200, des del s. XIV fins a l'actualitat. El treball comença amb unes qüestions generals sobre els malnoms: què són, com s'usen, com es transmeten i quina és la seva morfologia; segueix la classificació del milenar i escaig de malnoms segons el significat dels mots; després, un apartat sobre els tractaments històrics i actuals donats a les persones d'acord amb el seu estament social, un seguit de dades biogràfiques, etimològiques, anecdòtiques o llegendàries entorn dels malnoms, i un recull de gloses i glosats que fan referència a malnoms santjoaners. El llibre acaba amb l'índex alfabètic dels malnoms recollits, amb indicació de les diverses grafies que s'han trobat documentades, la transcripció fonètica si cal, el període en què es troben documentats els malnoms històrics, amb les cites documentals corresponents, el cognom, o cognoms al qual el malnom es troba associat, i a la vila d'on procedeixen els malnoms que han arribat a Sant Joan de fora poble.

A més dels santjoaners, naturalment, la publicació pot interessar a filòlegs, a estudiosos de la cultura popular i als investigadors de història local que potser hi trobaran un bon grapat de malnoms que també es troben en els llocs als quals dediquen les seves investigacions.

POLIESPORTIU DE
CAPDEPERA

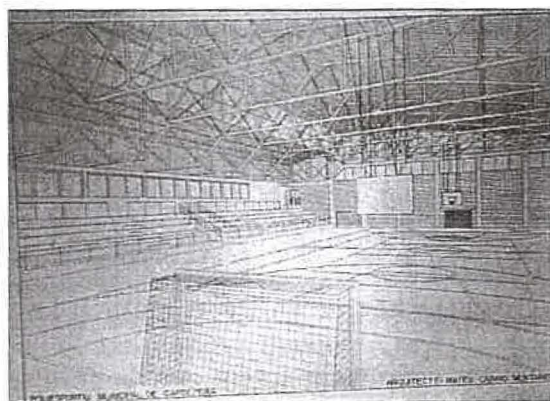
La CAIB aportarà 66.078.400 pessetes per a la construcció d'un poliesportiu a Capdepera.

Dia 21 de març de 1997, el Consell de Govern aprovà autoritzar la despesa de la quantitat esmentada per a la construcció d'un poliesportiu a Capdepera. Aquesta subvenció a l'Ajuntament de Capdepera serà autoritzada pel seu acolliment al Pla d'Equipaments Esportius als centres docents no universitaris.

La Comissió Mixta constituïda per al desenvolupament del pla d'extensió de l'educació física, del dia 4 d'octubre de 1989, contempla la construcció del mòdul M-4G al municipi de Capdepera. Els pavellons de mòdul M-4G tenen les característiques següents: les dimensions exteriors de la pista són de 35'58x46'84 m., i les interiors són de 27'00x45'16 m., amb una superfície útil de 2.478 m². L'alçada lliure de poliesportiu és de 7'60 m.

Aquesta nova instal·lació esportiva serà realitzada a través de la contractació que faci l'Ajuntament. La despesa aprovada serà de caràcter plurianual.

Conselleria d'Educació, Cultura i Esports
20 de març de 1997

Llengua amb tàperes

*A partir d'uns apunts dictats
pel professor Gabriel Bibiloni*

Parlaré, aquest mes, d'alguns conceptes propis de la sociolingüística que, ara per ara, es fa imprescindible conèixer i posar en pràctica si és que encara ens queda una mica de consciència de la gravetat de la situació.

En primer lloc intentarem esbrinar què és una *comunitat lingüística*.

Podríem dir que una comunitat lingüística és el conjunt de persones que parlen una mateixa llengua. Ara, aquesta definició és subordinada al concepte de llengua.

Una segona definició es referiria al conjunt de persones entre les quals existeix un grau elevat d'interacció social

Hi ha autors que no dubten d'afirmar que una comunitat lingüística pot estar integrada per persones que parlen distintes llengües. Els bilingües, a Mallorca, pertanyen a una sola comunitat lingüística o a dues? Els catalanoparlants, formen una sola comunitat lingüística? Podria un presentador de TV3 presentar un programa a Canal 9? Passaria aquesta cadena una pel·lícula doblada a Catalunya?

Ben mirat, la interacció social de què parlava més amunt, no sembla donar-se en la comunitat de parla catalana.

Alguns sociolingüistes estableixen la següent diferència:

- *Linguistic community* (comunitat lingüística)
- *Speech community* (comunitat de parla)

La comunitat lingüística la formarien les persones que viuen on es parla una llengua. La comunitat de parla estaria integrada pels qui efectivament parlen la mateixa llengua (Son Gotleu,

per exemple).

Quins són els elements que fan que les comunitats lingüístiques funcionin com a tals?

El conjunt de llengua i societat constitueix un gran ecosistema harmònic, equilibrat. Ara bé, en el seu funcionament a vegades s'hi produeixen trastorns. Poden produir-se entrades biològiques (immigració) que desequilibrin les pèrdues i els guanys. No oblidem que una comunitat de parla sempre adopta unes *normes d'ús*. Sense un consens sobre aquest conjunt de normes no hi ha comunitat.

Quin ús en feim de la cada llengua? L'ús pot ésser *convencional* o *intencional*, segons veurem tot seguit.

- L'ús convencional correspon al sentiment i a la percepció de la major part de la gent. És l'ús majoritari. Vegem un exemple de norma d'ús: entre un bilingüe català-castellà i un monolingüe castellà, sistemàticament es parla en castellà.

- L'ús intencional seria exactament el contrari. El que no fa la majoria. Per exemple, respondre en català a un castellanoparlant.

Les normes d'ús lingüístic són normes de comportament social. Són compartides per la comunitat i se socialitzen fins agafar carta de naturalesa. Una de les seves característiques és la previsibilitat. Precisament, l'ús intencional suposa subvertir l'ordre establert. Si, finalment, s'aconsegueix que l'ús intencional esdevengui ús convencional, podem parlar que s'ha produït una revolució sociolingüística. A això s'hi arribaria quan contestar en català a un castellanoparlant es convertís en quelcom habitual i, per tant, en una norma de comportament.

Els especialistes diuen que les normes d'ús lingüístic tendeixen a la seva conservació i per tal que es produeixin canvis, aquests s'han de donar prèviament en el context.

Un altre concepte del qual ens hem d'ocupar, per complementari, és el de la *lleialtat lingüística*.

L'actitud vers la pròpia llengua pot ésser positiva o negativa:

- + lleialtat lingüística
- autoodi

Uriel Wenreich presenta el següent esquema:

nació	llengua
nacionalisme	lleialtat lingüística

La lleialtat lingüística seria a la llengua el que el nacionalisme és a la nació.

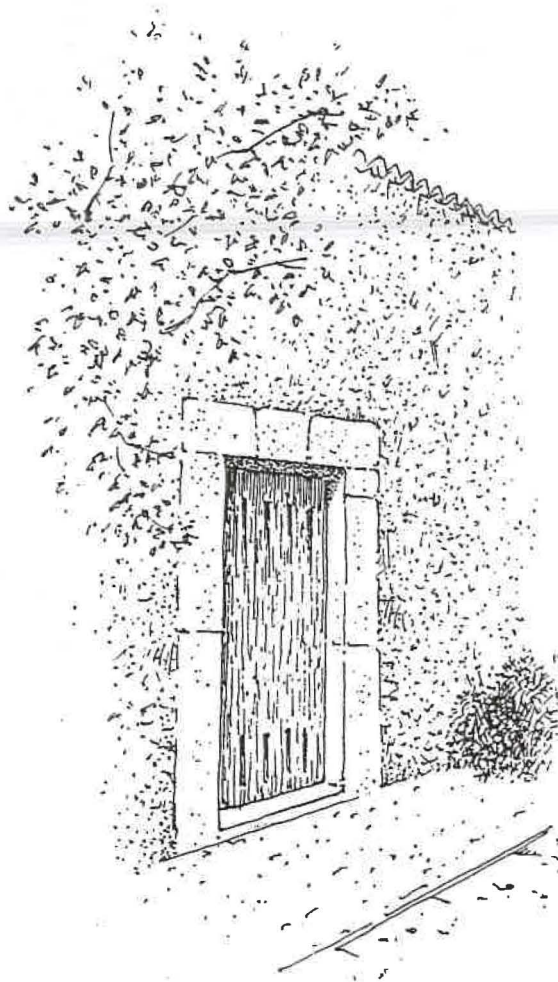
Així, la lleialtat lingüística podríem dir que és la voluntat dels membres d'una comunitat lingüística de mantenir i conservar la llengua i la seva integritat. A les comunitats normals, tots els seus membres mantenen aquesta actitud de lleialtat lingüística. En canvi, a les llengües subordinades - com és ara el català - els falla aquesta fidelitat. Hi ha persones que arriben a considerar negatiu transmetre la pròpia llengua als seus fills.

Entre alguns mallorquins és dóna el cas, fruit de la subordinació lingüística, de no voler que la nostra llengua es perdi i de considerar-la aglutinadora del grup social. En canvi, a l'hora d'escriure (com en moltes altres coses que consideren importants) ho fan sistemàticament en espanyol. Ens trobaríem, doncs, davant una lleialtat lingüística parcial.

Pel que fa a l'*autoodi*, que he anomenat uns paràgrafs més amunt, consisteix en el rebuig de la pròpia llengua. En rigor, no hi ha ningú que s'odiï a ell mateix, però el terme ens serveix per el cas de què parlam. Sol passar en comunitats lingüístiques bastant desintegrades. A Mallorca no crec que, avui per avui, es doni aquest sentiment.

En continuarem parlant. Potser, mentrestant, ens convendria preguntar-nos per l'ús convencional i intencional que en feim del català i per la nostra lleialtat lingüística. Si no ho tenim clar, hem de demanar-nos si ja no ens trobam en la fase terminal de l'*autoodi*.

JAUME FUSTER ALZINA

• F I N S A L 1 5 D ' A B R I L 1 9 9 7 •

PATROCINENA:

Consell Insular de Mallorca

Comissió de Recerca Social
Comissió de Medi Ambient i Ordenació del Territori

ORGANITZA:

PIME BALEARS

"SANOISTRA"

FUNDACIÓ
"DEIXALLES"

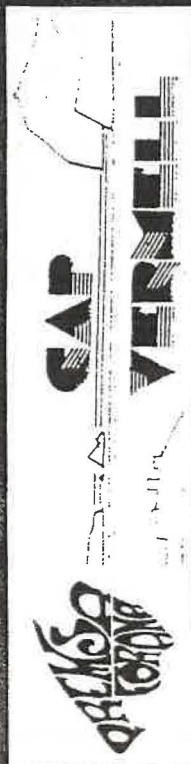
REPARTIRÀ ENTRE CÀRITAS I AMADIP
10 PESSETES
PER CADA LLAUNA BUIDA QUE TU ENS PORTIS

a "DEIXALLES", Camí de Salard, 63 · Palma, de dilluns a divendres, de 9 h. a 13 h. i de 16 h. a 19 h.

IMPORTANT: Les llaunes han de ser, necessàriament, de begudes

C O O L · L A B O R E N

GLOSAT

...quan em faci a la mar

Pegant ullada cap enrera, als anys cinquanta, veim que l'emigració tengué bastanta incidència a Mallorca, i això bé ho sabem la gent major. Quan els caps d'una casa prenien la difícil i trascendental decisió de deixar la terra d'on mai no havien sortit, i que segurament estimaven, solien vendre els béns que tenien i partien quasi sempre amb tota la prole.

Al lloc cap a on es solia emigrar era Amèrica del Sud, principalment a Argentina. Els motius normalment eren per millorar la situació econòmica, satisfer un esperit aventurer, per motius polítics, desavinences matrimonials,

desenganys amorosos, negar-se a fer el servei militar,...; això es coneixia per "fer ses amèriques".

No sempre els anava bé als qui emigraven, uns de vegades volien tornar i no tenien prou doblers per pagar-se el bitllet; altres amb més ventura feren més o manco fortuna i s'establiren allà deçà l'oceà, imolts no tornarien petjar la nostra terra.

Vet aquí uns versos o tal volta una cançó, ja que és fàcil posar-li tonada, d'un imaginari emigrant fadrinet que set anys després tornà un home fet.

La tornada

Aquesta cançó entonava un fadrinet gabellí quan el seu poble deixava per a Amèrica partir.

Capdepera, Capdepera sé cert que t'he d'enyorar en deixar el Castell enrera just quan em faci a la mar.

Ai! Què serà de ma vida Ai! Què faré per allà si al.lota tan garrida com sé que tenc no n'hi ha.

Capdepera, Capdepera essència de romaní. Oh!. Brisà de la ribera no em mouria d'aquí.

Adéu amics i amiguetes que junts vàrem compartir vetllades i amoretes s'ha fet hora de partir.

Adéu mà llar estimada en el carrer de la Mar també adéu Cala Rajada sols jo pens en so tornar.

I si en surt d'aquesta eixida jo promet que tornaré i si me vols Margalida davant l'altar et duré.

Joanet, va dir son pare au! anem que hem d'embarcar amb so vaixell que surt ara i tot d'una ha de salpar.

Quan a Amèrica arribà tan enfora de ca seva no se podia alegrar ni en què empinàs sa botella.

I en Joan perdé tonada fins que un dia tornà i els merlets de la murada quan lluny va veure exclamà:

"Al Castell i a Capdepera per vida restaré unit, Capdepera serà el lilit i el Castell la capçalera.

I amb s'al.lota, si m'espera m'he de casar aviat són set anys, llavors nin era i ara som home forjat".

Quan altra volta arribava Ai! al carrer de la Mar s'al.loteta que estimava fadrina ja va trobar.

De plorar na Margalida no se podia aturar i amb una forta abraçada en Joan la consolà.

No ploris, no, vida mia tot això ja s'ha acabat m'enyoraves, ho sabia, com també jo t'he enyorat.

Miquel Lliteres "Catoi".

D'en temps primer ...

una ullada cap enrere, per recordar la nostra gent

Aquesta foto està treta devers l'any 60 al pedrís del Moll, baix de l'actual bar Marítim, on es reunien els pescadors a prendre la fresca i fer una mica de xerradeta.

D'esquerra a dreta podem veure en Toni Gómez, Jeroni Garrit, Tomeu Climent, Tomeu "el Niño", Toni Sinto, Mateu Castus, Pere "el Niño", Miquel "del Nilo", Jaume Perandreu i el patró Biel Ferrer. Assegut, mans a la feina, Joan Puig adobant xexes.

El cotxe que veiem al darrera conegut com la "carraca de ca'n March" ja era una reliquia per aquella època.